

MOLNÁR ISCSU ISTVÁN „MÁS KÉP” CÍMŰ KIÁLLÍTÁSA

a miskolci II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárban
2010. április 22 – május 14.

Dr. Dobrik István megnyitója,
elhangzott 2010. április 22-én

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, Kedves Icsu!

Jó és felemelő érzés könyvtárban könyvek között könyvekkel szeretett szimbiozisban alkotó ember kiállítását megnyitni. Tárlatát Icsunak, akit már a lexikon is úgy emleget, hogy a középkori illuminátorok posztmodern reinkarnációja.

Molnár István könyveit, könyvborítóit, ex libriseit, kisgrafikáit és művészkönyveit láthatja ma a közönség. Régi kolléga, barát, kortársunk és – ahogyan már említette az igazgató asszony –, 1980-ban láthattuk itt városunkban a Mini Galériában először kis kollekcióját, majd a Miskolci Galériában volt 1985-ben egyéni kiállítása. Állandó szereplője az Országos Rajzbiennáléknak, a Téli Tárlatoknak, a Grafikai Biennáléknak. Miskolchoz igen szoros szállal kötődött és kötődik.

Amikor elküldte kiállítás meghívójának a tervét, és rajta a mottót, hogy „Más-kép”, elgondolkodtam a címadáson. Ma sikerült csak beszélünk arról, hogy miért is ezt a hívó szót adta emblematikusan ennek a kiállításnak. Az emberi elme csodálatos és így az sem meglepő, hogy mindannyiunkban más és más gondolatokat indított el a tárlat címe.

Ő egyértelműen és készségesen elmondta mire gondolt: a képzőművészeti műfajok és technikák, a képalkalmazás, a funkció oldaláról egészen más variációk is létezőek, mint a megszokott képkalkító módszerek. Egészen más alkotni és gondolkodni a könyv közelében vagy egy könyvvel való kontextusban, és ez indokolta a címadást.

Nekem pedig az jutott eszembe, feltehetően az előző napok élményeiből (egy szabadegyetemi előadáson Döbröczeni Ádámot hallgattuk tegnap a tudomány és a művészet nagyon izgalmas kapcsolatáról, valamint Kárpáti László barátom vezetésével, egyetemistákkal néztük meg az ortodox gyűjteményt és a templom méltán nagyhírű ikonosztázát), hogy bizony a kép, az ikon tárgya és fogalma koronként, kultúránként, társadalmakban hogyan is változott.

Így hát nekem a kép, a mában értelmezhető, ellentmondásokkal terhelt jelenlétét juttatta eszembe ez a más-kép hívó szó.

Hiszen olyan történeti korszak kezdetén vagyunk, amelyben komolyan vetődik fel a kérdés, hogy a kép átveszi-e az írott szó helyét.

Egyesek ezt a paradigmaváltást ikonikus fordulatnak nevezik, amely kihát alapjában véve a nem vizuális természetű tudásnak az átadására is. Felvetődik a kérdés, hogy elveszíti-e az írás a vezető szerepét, a kultúra valóban a post literalitás korszakába lépett, vagyis hogy – közhelyszerűen hangzik sokszor a kérdés – vége van a Guttenberg-galaxisnak?

Nos, erről a jelenségről és a jelentőségéről megoszlanak a vélemények. Vannak, akik szerint az új kommunikációs formák és technikák mögött egy gyökeresen új gondolkodás jön, amely az élet és a tudomány minden területén érezteti hatását, és amelyet ezért nagyon komolyan kell venni. Egyesek multimédiás filozófiáról, vagyis MMS képfilozófiáról értekeznek, mások szerint az egész nem több mint egy múltó hóbort, ami a számí-

tógép elterjedésével párhuzamosan végigsöpör a nyugati világban.

Egy bizonyos – és ezt itt, a könyvek templomában jelentem ki –, hogy különösen fontos és nagy a felelősségünk, és nem szabad engedni, hogy a technikai képek a világ és az ember közé álljanak.

A képek az értelem és a lélek útjaihoz kell, hogy eligazítást, egyúttal térképet adjanak, hiszen a történetét tekintve is a kép a szellemi és az anyagi minőség között feszül, s lényege szerint mindig egyszerre több utalás és jelentés együttes igazságának jelenléte nyilvánul meg benne. Gondolkodásunk egyszerre narratív, szóbeli és képi, vizuális, a folyamatos átjárás a gondolkodási formák között a kultúra minden színterén megtalálható, sőt akkor működik jól a kultúra, ha ezek az átjárók megvannak.

Molnár Icsu István rézkarca, C3 (1996), 125×95

Ezért is vagyok egyre elszántabb híve sok évvel a hátam mögött, a rajznak, a rajzolásnak, a grafikának, ezen belül a sokszorosított grafika műves és tartalmas jelenlétének a magyar művészetben és irodalomban. Nem csupán azért gondolom és érzem így, mert erre ennek a városnak a múltja is kötelez.

Molnár Icsu István életútja, munkássága jó és felmutatható példa arra, hogy a szívünkben élő kép és a hagyomány örízte kép ugyanaz, mindkettő az egyetlen szellemnek az arca.

Erre épül, ezt erősíti mély érzésű következetes életműve is. Icsunál a művészetteremtő akarat és a képteremtő művészi fantázia karakteresen hat egy irányba, amelynek fedezetét érzékeny, világot ismerő és világra csodálkozó intellektusa adja. Személyében a homo creator és a homo ludens egyaránt megtestesül. A metaforákat és szimbólumokat teremtő erejét gyakran szövi át a szellem tisztálkodását segítő humor és ironia. Ha mélyebben akarjuk megfejteni és megérteni sokszor a mikro- és

makrokozmoszt is idéző díszítő és jelalkotó szándékát, művészetében a képek mágikus karakterét is figyelembe illik venni.

Azt hiszem, hogy ő mélyről, ösztönösen is érzi, hogy a kép, a mítosz, a szimbólum a szellemi lét lényegének mélyrétegeihez tartozik. Minden fragmentuma, legapróbb történése és mozzanata elválaszthatatlan része az egyszeri és megismételhetetlen emberi létezésnek, a teljességhez tartozóak és jelekké nemesedve, tanító üzenetek a mának és a jövőnek. Konkrétságukban is a létezés mélyre ható igazsága felé terelnek bennünket.

Talán nem véletlenül érzem ezt kisgrafikai és művész-könyvei közelében, és idézik fel bennem a költő Weöres Sándor örökbecsű intelmét: „Abban, ami független a tértől, időtől és minden káprázattól, a Van és Nincs ugyanaz. Túl a téren, időn és minden káprázaton: a lét és a nem-lét ugyanaz. Ha a teljességet ismerni akarod, ne kérdezz semmit, mert rá vonatkozólag minden „igen” és „nem” ugyanazt jelenti; hanem merülj önmagadba, személyed alá, s ahol nincs tovább, ahol minden mindennel azonos: ez a teljesség.”

Tehet-e többet ma egy alkotó, hogy a fecsegő felszín, a magamutogató, a művészetre hivatkozó, tetszelgő deviáns reflexeken túllépve ehhez méri válllását. Korunkban, amikor ismét Weöres szavaival „a legtöbb mai ember csak azt a területet látja belőled, amelyet az ő kedvtelése és igényei felé mutatsz, a nő a szerint ítél rólad, hogy szórakoztatod-e, hevíted-e, a férfi pedig a szerint, hogy miként illeszkedsz az ő elveibe, terveibe, megrögzöttségeibe”, jó találkozni egy ilyen alkotóval.

Molnár Icsu István választott egyéni útja, az itt kiállított mives munkái is azt példázzák, hogy a művészetben is az „igazság sosem az emberiséget, mindig csak az egy embert válthatja meg”.

Higgyünk ebben, és fogadják szeretettel a tárlatot!

HAYK GREGORYAN ÖRMÉNY GRAFIKUS KIÁLLÍTÁSA

Örömmel üdvözlöm a Jerevából érkezett Hayk Gregoryan grafikusművészt, aki megtisztelt minket azzal, hogy elhozta és bemutatja itt nálunk az Újbuda Galériában (Bp. XI. ker.) a valóban különleges műgonddal készített alkotásait.

Személy szerint néhányunknak a KBK egyesületből még örömtelibb a mostani kiállítás, hiszen újraéljük hat évvel ezelőtti találkozásunkat egy osztrák kisvárosban (Welsben) rendezett XXX. FISAE Kongresszuson. Az akkori és a mai alkalom is egy csodálatos műfajra, a kisgrafikára, ezen belül is a könyvjegyművészetre irányítja figyelmünket. Mielőtt erről szólnék, a bevezetőben néhány gondolat erejéig lépünk vissza egy kicsit térben és időben...

A magyar-örmény kapcsolatok története már a honfoglalást megelőző időkben kezdődik, de hozhatunk példát az államiságunk kezdetéről is. Egyes kutatók például a Szent Korona egyes zománcképeit örmény műhelyekből eredeztetik. Ha ez nem is bizonyítható, az viszont tény, hogy az 1690-es években Misztótfalusi Kis Miklós munkásságához köthető az örmény nyomtatott írás. De hozhatunk példát a legújabb kori művészettörténetünkből, hiszen például a nagybányai iskola létrehozója, Hollósy Simon és a Magyar Képzőművészeti Főiskola nagyhírű mestere, a művészeti anatómia professzora, Barcsay Jenő is örmény gyökerekkel rendelkezett.

Rátérve a mostani jeles alkalomra, a kortárs nemzetközi grafika egy kiváló örményországi képviselőjét köszönhetjük körünkben.

Hayk Grigoryan: Toledo, 90×93

Hayk Grigoryan 1974-ben született Jerevánban. A szakmai alapokat a Kodjojanról elnevezett Művészeti Iskolában tanulta meg, majd a Jereváni Művészeti Intézet Grafikai Tagozatán diplomázott. 1998-tól mind a mai napig tagja az Örményországi Művészetek Egyesületének.

Önálló kiállításai közül legjelentősebbek a franciaországiak (2006, 2007, 2008), olaszországiak (2007, 2009), a 2008-as lengyel és 2009-es spanyol bemutatkozások. Kollektív kiállítások: 1992 óta vesz részt nemzetközi grafikai pályázatokon, biennálékon, triennálékon: Egyiptomban, Franciaországban, Kanadában, Olaszországban, Horvátországban, Bulgáriában, Finnországban, Japánban, Lengyelországban, Belgiumban, Szlovákiában, Argentínában, Görögországban, Litvániában. Ezek egy része könyvjegyművészeti témában kiírt pályázatra készült. Ez egy speciális kisgrafikai műfaj, amely a könyvtulajdonos személyére, illetve egy könyvtárra történő utalásokat tartalmaz képi és szöveges megjelenítéssel. Latin szóval „ex libris”-ként lett közismert, és a nemesi, valamint egyházi heraldikus, vagy címeres könyvtulajdonjegyek korszaka után az 1900-as évektől válik divatossá polgári körökben. Mára ez már jelentős nemzetközi hálózattá és cseremozgalommá fejlődött, szimpóziummokkal, világtalálkozókkal. Ezért is érthető, hogy Hayk Grigoryan díjainak és elismeréseinek nagy részét ilyen intézmények által meghirdetett nemzetközi pályázatok bíráló bizottságai ítelték meg számára. Így csak néhányat felsorolva számtalan díjból: horvátországi „Régi iratok” témakörében meghirdetett pályázat díjnyertese, többszörös díjazottja a lengyel Ostrow Wielkopolski, Gliwicei, és Malborki Kisgrafikai Biennáléknak (2003, 2008), hasonlóképpen többször kapott elismerést a Pekingben és Sanghajban, ez utóbbi múzeumának pályázatain (2007, 2008, 2009), és az olaszországi hasonló kiállításokon (2003, 2006, 2008, 2009), amelyből emeljük ki a Remo Palmirani Díj Aranyérmét.

Ezekre beküldött művek a pályázat kiíróinak tulajdonába kerülnek, így a közgyűjtemények megbecsült műkincsei lesznek. A felsoroltakon kívül munkáit őrzik még francia, belga, egyiptomi és japán múzeumok.